

A.W. Hins

Regelgeving en beleid

Op 31 oktober 2006 presenteerde het Tweede Kamerlid Bakker (D66) een wetsvoorstel om lokale omroepen financieel minder afhankelijk te maken van het gemeentebestuur. Dit gezien hun betekenis voor de nieuwsvoorziening. Op grond van een nieuw in te voegen artikel 107a Mediawet zouden lokale omroepen recht krijgen op een vaste uitkering door het Commissariaat voor de Media. Het initiatief-voorstel was één van de laatste politieke daden van de heer Bakker. Bij de verkiezingen van 22 november 2006 verloor hij zijn zetel, waarna de verdediging van het wetsvoorstel is overgenomen door zijn partijgenoot Van der Ham (*Kamerstukken II*, 2006/07, 308555, nrs. 1-3 en 4).

Na de verkiezingen, op 28 december 2006, diende het demissionaire kabinet-Balkenende III een wetsvoorstel in dat moet leiden tot een Tijdelijke wet mediaconcentraties. Het wetsvoorstel geeft uitvoering aan voornemens waarover kabinet en Tweede Kamer het twee jaar eerder eens waren geworden (zie *Katern 95*, p. 5267). Dagbladuitgevers mogen in de toekomst via fusies en overnames geen groter marktaandeel verwerven dan 35% van de lezersmarkt, maar daar staat tegenover dat zij extra mogelijkheden krijgen hun vleugels uit te slaan naar radio en televisie. Bestaande belemmeringen in de Mediawet tegen 'cross media-ownership' worden geschrappt (*Kamerstukken II*, 2006/07, 30921, nrs. 1-3).

Bij cross-media ownership gaat het om de relatie tussen uitgevers en commerciële omroepen. Een andere vraag is of publieke omroepinstellingen mogen samenwerken met uitgevers. Naar huidig recht zijn de mogelijkheden daartoe beperkt. De VARA zou bijvoorbeeld geen actualiteitenrubriek mogen uitzenden onder de titel 'Volkskrant-tv'. In een brief aan de Tweede Kamer d.d. 6 oktober 2006 heeft minister Van der Hoeven echter geschreven positief te staan tegenover een liberalisering. Dit in aansluiting op een juridisch onderzoek door de Universiteit van Utrecht. Ook het Commissariaat voor de Media heeft aangekondigd zijn beleidsregels te willen versoepelen (*Kamerstukken II*, 2006/07, 29692, nr. 15, p. 5-6).

Binnen de Raad van Europa heeft het Committee van Ministers op 27 september 2006 een Verklaring uitgevaardigd over de noodzaak van een publieke omroep die onafhankelijk staat tegenover de overheid. De Verklaring benadrukt dat een gegarandeerde financiering de 'crux' vormt van echte onafhankelijkheid (www.coe.int/t/cm/adoptedTexts_en.asp).

In *Katern 98*, p. 5455-5456 werd al gewezen op het voorstel van de Europese Commissie tot herziening van de EU-Televisierichtlijn. Het ziet er naar uit dat de hoofdlijnen van dit voorstel aanvaard zullen worden. Het Europese Parlement keurde op 13 december 2006 het voorstel in eerste lezing goed, zij het met een groot aantal technische amendementen. Controversieel lijkt alleen het amendement dat lidstaten het recht zou geven beperkingen aan te brengen op het vrije verkeer van diensten ter

bescherming van de pluriformiteit van het informatieaanbod
(http://ec.europa.eu/comm/avpolicy/reg/tvwf/modernisation/proposal_2005/index_en.htm).

Rechtspraak

De stroom aan jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens inzake de vrijheid van meningsuiting wordt steeds breder. In deze kroniek moeten we ons beperken tot een paar voorbeelden. In de zaak *Leempoel vs. België* (zaaknr. 64772/01) besliste het EHRM op 9 november 2006 dat een rechterlijk bevel tot het uit de handel nemen van een bepaald tijdschrift geen schending opleverde van artikel 10 EVRM. In casu vormde de bescherming van de persoonlijke levenssfeer daarvoor een rechtvaardiging. In de zaak *Veraart vs. Nederland* (zaaknr. 10807/04) was wel sprake van een schending. De advocaat Veraart had van de hoogste tuchtrechter een waarschuwing gekregen, omdat hij in een radio-interview een psychotherapeut had beschuldigd van gevaarlijke beunhazerij. Volgens het EHRM had het Hof van Discipline de feiten beter moeten onderzoeken.

Het meest interessant is misschien het arrest van 7 december 2006 in de zaak *Österreichischer Rundfunk vs. Oostenrijk* (zaaknr. 35841/02). Hierin komen twee thema's aan de orde. In de eerste plaats de vraag of de publieke omroep ÖRF kan worden beschouwd als een 'non-governmental organisation', die gerechtigd is een klacht in te dienen in Straatsburg. Het antwoord van het EHRM is bevestigend, nadat het uitvoerig het verschil heeft onderzocht tussen een publieke omroep en een staatsomroep. Het tweede thema is inhoudelijk van aard. Mocht de ÖRF het portret van een veroordeelde neo-nazi op de televisie laten zien op het moment dat deze voorwaardelijk in vrijheid werd gesteld? Ja, zegt het EHRM. In casu woog de uitingsvrijheid zwaarder dan het recht op privacy. Het EHRM noemt vijf factoren die in de afweging moeten worden betrokken. Alle uitspraken van het Hof zijn te raadplegen op www.echr.coe.int/ECHR.

Wat betreft de Nederlandse jurisprudentie valt te wijzen op HR 5 december 2006 in de strafzaak tegen de auteur Fons Schirris. Mag een schrijver/journalist valsheid in geschrifte plegen om aan te tonen dat het bancaire systeem van automatische incasso gebreken vertoont? Het Hof in Amsterdam had de auteur schuldig verklaard zonder oplegging van straf, waarna Schirris in cassatie ging. De Hoge Raad oordeelt dat het Hof zonder miskenning van artikel 10, tweede lid, EVRM heeft kunnen oordelen dat het OM gerechtigd was een strafvervolging in te stellen (*LJN-nr.* AY8343).

Het Hof te Arnhem wees arrest in een strafzaak over het ophangen van een poster die volgens het OM smaadt opleverde tegen minister Rita Verdonk ('Reisbureau Rita; arrestatie – deportatie – crematie; adequaat tot het bittere einde', vergezeld van een foto van het detentiecentrum Schiphol). Het Hof acht artikel 261 Sr overtreden, maar laat dit artikel buiten toepassing op grond van artikel 94 Grondwet jo. artikel 10 EVRM. Dat is opmerkelijk. Meestal kiezen rechters in gevallen als deze voor een verdragsconforme interpretatie: bij nader inzien heeft toch geen smaad plaats gevonden. Wat niet helemaal consequent lijkt, is dat het Hof te Arnhem eerst vaststelt dat de gewraakte poster een tenlastelegging van bepaalde 'feiten' oplevert (vandaar

smaad), maar vervolgens overweegt dat de poster geen beschrijving van feiten bevat, maar slechts een waardeoordeel is.

Literatuur

- M. de Cock Buning e.a., *De mediamachine als zevenkoppig monster*, Amsterdam: Otto Cramwinckel Uitgever 2006; ISBN 9075727194; 40 p.
- J. Mentink, *Veel raad, weinig baat. Een onderzoek naar nut en noodzaak van de Nederlandse Raad voor de Journalistiek*, diss. Universiteit Leiden, Rotterdam: Ad. Donker 2006; ISBN 9061006031; 319 p.
- H. Fenwick, G. Phillipson, *Media freedom under the Human Rights Act*, Oxford: Oxford University Press 2006; ISBN 0406942897; 1133 p.
- Gerard Schuijt, 'Rotstreek en rotschop', *Ars Aequi* 2007-1, p. 42-44.
- Tom Zwart, 'Sticks and stones may break my bones, but words can never hurt me', *Ars Aequi* 2007-1, p. 45-46 .